

สรุปและขอเสนอแนะ

บทนี้ครอบคลุมเรื่องสรุปการวิจัย โดยเริ่มจากความมุ่งหมายของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ผลของการวิจัย และขอเสนอแนะทางประการ

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเวลาปฏิบัติงานที่แท้จริงของศึกษานิการจังหวัด ว่างานที่เป็นหน้าที่ และอยู่ในความรับผิดชอบของศึกษานิการจังหวัดที่สำคัญทางประการนั้น ศึกษานิการจังหวัดได้พิจารณาตัดสินใจและลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เป็นอัตราส่วนมากน้อยเพียงไร
2. เพื่อศึกษาถึงงานในหน้าที่ทั่วไปของศึกษานิการจังหวัดที่จะต้องปฏิบัติว่ามีอะไรบ้าง
3. เพื่อศึกษาว่าศึกษานิการจังหวัดใช้เวลาปฏิบัติงานนั้นด้วยอัตราส่วนที่แตกต่างกันหรือไม่ เมื่อแบ่งตามภาคภูมิศาสตร์ ระดับการศึกษาและระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งศึกษานิการจังหวัด

2. วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ได้แก่ผู้ที่กำลังดำรงตำแหน่งศึกษานิการจังหวัดทั่วประเทศ 71 จังหวัด รวม 71 คน ไม่รวมถึงศึกษานิการจังหวัดประจำกระทรวง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือจากกองกลาง สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษานิการ เป็นผู้ส่งและรับแบบสอบถามคืนจากศึกษานิการจังหวัดทั่วประเทศ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 63 ชุด คิดเป็นร้อยละ 88.73

เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการศึกษาหน้าที่ความรับผิดชอบของศึกษานิการจังหวัดจากหนังสือคู่มือและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของศึกษานิการจังหวัด

รายงานการประจักษ์ศึกษาดิการจังหวัดแต่ละปี รวมทั้งจากการสัมภาษณ์ผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งศึกษาดิการจังหวัดมาแล้ว แล้วนำข้อมูลเหล่านั้นมาสร้างเป็นลักษณะงานที่ศึกษาดิการจังหวัดปฏิบัติ แล้วให้ผู้เคยดำรงตำแหน่งศึกษาดิการจังหวัดมาแล้ว ซึ่งได้แก่ศึกษาดิการจังหวัดประจำกระทรวง ผู้ตรวจการศึกษาดิการ หัวหน้ากอง ในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาดิการ รวมทั้งผู้ช่วยศึกษาดิการจังหวัดพระนคร ชนบุรี ทั้งหมด 11 คน ทดลองตอบและให้ขอเสนอแนะผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข สรุปเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับงานของศึกษาดิการจังหวัดทั้งหมด 56 ข้อ แบ่งเป็นร่องต่าง ๆ 6 ประเภท ซึ่งการแบ่งเป็นสัดส่วนในงานแต่ละประเภทในแบบสอบถามใช้หลักเหตุผล (Philosophical) เป็นสำคัญ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ของผู้ตอบแบบสอบถามในการปฏิบัติงานแต่ละเรื่อง หากค่าเฉลี่ยของอันดับ (Weighted-Rank-Mean) ในงานแต่ละประเภทและวิเคราะห์ความแปรปรวนตามระเบียบวิธี Analysis of Variance

4. ผลการวิจัย

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 การศึกษา

ศึกษาดิการจังหวัดที่ตอบแบบสอบถามร้อยละ 65.08 มีการศึกษาค่าว่าปริญญาตรี ร้อยละ 19.05 มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและร้อยละ 15.87 มีการศึกษาระดับปริญญาโท

1.2 อายุ

ศึกษาดิการจังหวัดส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 50 - 59 ปี คือร้อยละ 65.08 ร้อยละ 23.81 มีอายุระหว่าง 40 - 49 ปี และร้อยละ 11.11 อายุระหว่าง 30 - 39 ปี

1.3 ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง

ศึกษาดิการจังหวัดร้อยละ 44.44 มีเวลาดำรงตำแหน่งศึกษาดิการจังหวัดได้ไม่เกิน 5 ปี ร้อยละ 30.16 มีเวลาดำรงตำแหน่ง 6 - 10 ปี และร้อยละ 25.40 มีเวลาดำรงตำแหน่งมากกว่า 10 ปีขึ้นไป

2. เวลาปฏิบัติงานของศึกษาธิการจังหวัด

เวลาปฏิบัติงานของศึกษาธิการจังหวัดทั่วประเทศ ขอเฉลี่ยตามงานประเภทที่พอได้ดังตารางที่ 33

ตารางที่ 33

แสดงเวลาปฏิบัติงานโดยเฉลี่ยของศึกษาธิการจังหวัดทั่วประเทศ

งานที่ปฏิบัติ	ค่าเฉลี่ย	อันดับ
การวางแผนการศึกษา	3.43	3
การบริการและส่งเสริมการศึกษา	3.29	4
การนิเทศโรงเรียนและประเมินผลการศึกษา	3.21	6
การบริหารงานบุคคล	4.24	1
การบริหารงานธุรการและการเงิน	3.71	2
การให้บริการแก่ชุมชน	3.25	5

จากตารางที่ 33 แสดงถึงคะแนนเฉลี่ยในการใช้เวลาปฏิบัติงานของศึกษาธิการจังหวัดทั่วประเทศ คะแนนเฉลี่ยเวลาปฏิบัติงานการบริหารบุคคลอยู่สูงเป็นอันดับ 1 แสดงว่าศึกษาธิการจังหวัดใช้เวลาปฏิบัติงานนี้เป็นอันดับแรก รองลงมาได้แก่งานบริหารงานธุรการและการเงิน งานที่ศึกษาธิการจังหวัดใช้เวลาปฏิบัติ อันดับ 3 คือ การวางแผนการศึกษา การบริการและส่งเสริมทางการศึกษาเป็นงานอันดับ 4 อันดับที่ 5 ได้แก่การให้บริการแก่ชุมชน อันดับที่ 6 หรืออันดับสุดท้ายก็คือ การนิเทศโรงเรียนและประเมินผลการศึกษา

เพื่อให้เห็นเด่นชัดว่า งานแต่ละเรื่องซึ่งจัดรวมอยู่ในประเภทต่าง ๆ นั้นว่าศึกษาธิการจังหวัดส่วนใหญ่ใช้เวลาปฏิบัติมากน้อยเพียงไร จึงขอแสดงไว้ในตารางที่ 34 ดังนี้

ตารางที่ 34

เวลาปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์จังหวัด

งานที่ปฏิบัติ	ใช้เวลาตั้งแต่ 90% ขึ้นไป (%)	ใช้เวลาตั้งแต่ 70% ขึ้นไป (%)	ใช้เวลาตั้งแต่ 50% ขึ้นไป (%)	ใช้เวลาค่ากว่า 50% (%)	ไม่แน่ใจ (%)	ไม่ได้ทำ (%)
<u>การวางแผนการศึกษา</u>						
วางโครงการปรับปรุงการสอน	7.95	28.57	33.33	22.22	0	7.94
วางแผนปรับปรุงงานของที่ทำการศึกษา ศึกษานิเทศก์ในที่มีประสิทธิภาพ	55.56	34.92	6.35	3.17	0	0
วางโครงการจัดหาเงินเพื่อมา ดำเนินงานตามโครงการศึกษา ของจังหวัด	20.63	30.16	23.81	19.05	0	6.35
ทำปฏิทินงานประจำในรอบปีของ ที่ทำการศึกษานิเทศก์จังหวัด	30.16	23.81	23.81	12.70	0	9.52
สำรวจและจัดทำสถิติต่าง ๆ ทาง การศึกษา	12.70	19.05	36.51	25.39	0	6.35
<u>การบริการและส่งเสริมทางการศึกษา</u>						
พิจารณาคัดเลือกรูปแบบเรียนเพื่อใช้ ในโรงเรียน	22.22	22.22	41.26	7.94	0	6.35

ตารางที่ 34 (ต่อ)

งานที่ปฏิบัติ	ใช้เวลาตั้งแต่ 90% ขึ้นไป (%)	ใช้เวลาตั้งแต่ 70% ขึ้นไป (%)	ใช้เวลาตั้งแต่ 50% ขึ้นไป (%)	ใช้เวลาค่ากว่า 50% (%)	ไม่แน่ใจ (%)	ไม่ได้นำ (%)
รวมประชุมสัมมนาและอบรมทาง- วิชาการซึ่งภาคศึกษา เป็นผู้จัดขึ้น	26.98	36.51	22.22	11.11	0	3.17
รวมประชุมสัมมนาและอบรมทาง- วิชาการซึ่งส่วนกลางเป็นผู้จัดขึ้น	28.57	20.63	20.63	23.81	1.59	4.76
พิจารณาขยายชั้นเรียนในโรงเรียน- ประถมศึกษา	42.86	38.09	12.70	4.76	0	1.59
จัดหาอุปกรณ์การสอนรวมทั้งวัสดุ- ครุภัณฑ์ให้แก่โรงเรียนต่าง ๆ	11.11	30.16	26.98	17.46	0	14.29
จัดหาเครื่องรับวิทยุให้แก่โรงเรียน- เพื่อเป็นอุปกรณ์การสอนในรายการ- วิทยุโรงเรียน	3.17	7.94	17.46	33.33	0	38.10
ประชุมและอบรมเกี่ยวกับกิจการ- ดูเสือและอนุภาค	50.79	30.16	11.11	7.94	0	0

ตารางที่ 34 (ต่อ)

งานที่ปฏิบัติ	ใช้เวลาตั้งแต่ 90% ขึ้นไป (%)	ใช้เวลาตั้งแต่ 70% ขึ้นไป (%)	ใช้เวลาตั้งแต่ 50% ขึ้นไป (%)	ใช้เวลาค่ากว่า 50% (%)	ไม่แน่ใจ	ไม่ได้ทำ
จัดบริการแนะแนวทางศึกษาต่อแก่นักเรียนที่จบการศึกษาในระดับหนึ่ง	1.59	17.46	34.92	34.92	0	11.11
จัดทำประมวลการสอนและคู่มือครู	6.35	20.63	20.63	30.16	0	22.22
ส่งเสริมให้ครูแต่งหนังสืออ่านประกอบเพื่อใช้ในโรงเรียน	3.17	12.70	30.16	31.75	1.59	22.22
นำครูไปดูการศึกษาในจังหวัดไกลเคียง	0	3.17	15.87	36.51	0	44.40
ตรวจรายงานการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด	28.57	38.10	25.40	6.35	0	1.59
การบริหารงานบุคคล						
สอบคัดเลือกครูและข้าราชการใหม่	68.25	22.22	4.76	1.59	0	3.17
ขอความเห็นจกความชอบของข้าราชการ	69.84	23.81	4.76	1.59	0	
อนุญาตให้ข้าราชการเข้ารับการอบรมหรือศึกษาต่อเพื่อเพิ่มคุณวุฒิสูงขึ้น	66.67	26.98	3.17	1.59	0	1.59

ตารางที่ 34 (ต่อ)

งานที่ปฏิบัติ	ใช้เวลาตั้งแต่ 90% ขึ้นไป (%)	ใช้เวลาตั้งแต่ 70% ขึ้นไป (%)	ใช้เวลาตั้งแต่ 50% ขึ้นไป (%)	ใช้เวลาค่ากว่า 50% (%)	ไม่แน่ใจ (%)	ไม่ได้ทำ (%)
จัดหาที่พักให้แก่ครูใหม่และครูที่- ไม่มีที่พัก	9.56	15.87	38.10	25.40	0	11.11
เขียนรายงานความคิดเห็นความชอบของ ข้าราชการ	57.14	15.87	14.29	9.52	0	3.17
พิจารณาเรื่องย้าย โอนและลาออก ของข้าราชการ	71.43	20.63	6.35	1.59	0	0
แบ่งงานให้เจ้าหน้าที่โยกย้ายทำกร- ศึกษาธิการจังหวัดตามความ- สามารถและความเหมาะสมของ- แต่ละบุคคล	74.60	20.63	4.76		0	0
ประเมินเขตข้าราชการใหม่หรือย้าย- เข้ามาใหม่ทุกกรณี	58.73	25.40	11.11	4.76	0	0
สอบสวนความผิดและพิจารณาโทษ- ทางวินัยของข้าราชการ	41.27	34.92	7.94	12.70	0	3.17

ตารางที่ 34 (ต่อ)

งานที่ปฏิบัติ	ใช้เวลาตั้งแต่ 90% ขึ้นไป (%)	ใช้เวลาตั้งแต่ 70% ขึ้นไป (%)	ใช้เวลาตั้งแต่ 50% ขึ้นไป (%)	ใช้เวลาค้นคว้า 50% (%)	ไม่แน่ใจ (%)	ไม่ได้ทำ (%)
ร่วมประชุมองค์การบริหารส่วน- จังหวัดในฐานะหัวหน้าส่วนการศึกษา	87.30	4.76	6.35	1.59	0	0
จัดการศึกษานานาชาติและการศึกษา- ประชาชนในพื้นที่เพิ่มขึ้นในโรงเรียน	19.05	41.27	15.87	20.63	1.59	1.59
จัดให้มีงานกีฬาประจำของจังหวัด	44.44	38.10	6.35	7.94	0	3.17
จัดให้มีงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน- ประจำปีของจังหวัด	20.63	14.29	12.70	20.63		31.75
จัดสร้าง คู่มือและปรับปรุง- กายลูกเสือของจังหวัด	39.68	33.33	14.29	12.70	0	0
<u>การนิเทศโรงเรียนและประเมินผลการ- ศึกษา</u>						
นิเทศการศึกษาในโรงเรียนของรัฐ- คือโรงเรียนกรมสามัญศึกษา - วิสามัญศึกษาและอาชีวศึกษา	26.98	34.92	22.22	11.11	0	4.76

ตารางที่ 34 (ต่อ)

งานที่ปฏิบัติ	ใช้เวลาตั้งแต่ 90% ขึ้นไป (%)	ใช้เวลาตั้งแต่ 70% ขึ้นไป (%)	ใช้เวลาตั้งแต่ 50% ขึ้นไป (%)	ใช้เวลาค่ากว่า 50% (%)	ไม่แน่ใจ (%)	ไม่คิดทำ (%)
นิเทศการศึกษาในโรงเรียนสังกัด- องค์การบริหารส่วนจังหวัด	26.98	33.33	25.40	12.70	0	1.59
นิเทศการศึกษาในโรงเรียนราษฎร์	14.29	30.16	34.92	14.29	0	6.35
ติดตามผลการนิเทศโดยวิธีต่าง ๆ	7.94	42.86	31.75	15.87	0	1.59
จัดสอบชั้นประโยคประถมศึกษา	30.16	28.57	23.81	7.94	0	6.35
<u>การบริหารงานธุรการและการเงิน</u>						
บันทึกวางและโต้ตอบจดหมาย- ตลอดจนหนังสือราชการอื่น ๆ	6.35	11.11	33.33	41.27	0	7.94
จัดทำแผนผังของที่ทำการศึกษา- ธิการจังหวัด	28.57	20.63	28.57	9.52	0	2.70
ลงนามใบประกาศนียบัตรและ- ใบสำคัญทางการศึกษา	76.19	7.94	12.70	3.17	0	0
ปฏิบัติงานเกี่ยวกับสหกรณ์ครู- พ.ธ.ช., ข. พ.ธ. และครูสภา	47.62	30.16	14.29	4.76	0	3.17

ตารางที่ 34 (ต่อ)

งานที่ปฏิบัติ	ใช้เวลาตั้งแต่ 90% ขึ้นไป (๘)	ใช้เวลาตั้งแต่ 70% ขึ้นไป (๘)	ใช้เวลาตั้งแต่ 50% ขึ้นไป (๘)	ใช้เวลาน้อยกว่า 50% (๘)	ไม่แน่ใจ (๘)	ไม่ใจหา (๘)
ดำเนินการจ้างเหมา ปลูกสร้าง- ใหม่ ซ่อมแซม ซ่อมแซมและบูรณะ- อาคารสถานที่ทำการศึกษาธิการ- และสถานศึกษาในสังกัด	36.51	26.98	23.81	7.94	0	4.76
ดูแลรักษาและซ่อมแซมพัสดุครุภัณฑ์ ในสำนักงาน	14.29	36.51	30.16	14.29	0	4.76
ตรวจรับงานก่อสร้างและพัสดุ- ครุภัณฑ์ตามแบบของทางราชการ	31.75	20.63	26.98	17.46	0	3.17
จัดทำงบประมาณของที่ทำการศึกษา- ธิการจังหวัดและของโรงเรียนทาง อนุกรรมการรับ - ส่งและเบิกจ่ายเงิน ที่ทำการศึกษาศึกษาธิการจังหวัดและ- โรงเรียน	38.10	31.75	17.46	9.52	0	3.17
ควบคุมและตรวจสอบบัญชีการเงิน- และบัญชีพัสดุครุภัณฑ์ของโรงเรียน	55.56	33.33	3.17	7.95	0	0
	23.81	36.51	23.81	15.87	0	0

ตารางที่ 34 (ต่อ)

งานที่ปฏิบัติ	ใช้เวลาตั้งแต่ 90% ขึ้นไป (%)	ใช้เวลาตั้งแต่ 70% ขึ้นไป (%)	ใช้เวลาตั้งแต่ 50% ขึ้นไป (%)	ใช้เวลาค่ากว่า 50% (%)	ไม่แน่ใจ (%)	ไม่ได้ทำ (%)
ตรวจดูและหลักฐานทางการเงิน ต่าง ๆ	19.4	39.68	20.63	19.05	0	1.59
<u>การให้บริการแก่ชุมชน</u>						
ดูแลและจัดการผลประโยชน์- เกี่ยวกับการสมมติ	19.05	19.05	26.51	15.87	0	9.52
อนุญาตให้หอการสงวนที่ของ- โรงเรียนเพื่อจัดกิจกรรมของ- ชุมนุมชน	14.29	23.81	23.81	31.75	0	6.35
จัดสร้างและปรับปรุงห้องสมุด- ประชาชนของจังหวัด	14.29	30.16	34.92	20.63	0	0
ทำหน้าที่กรรมการเลือกตั้งสมาชิก- สภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภา- จังหวัด สมาชิกเทศบาลและอื่น ๆ	34.92	15.87	19.05	15.87	0	14.29

ตารางที่ 34 (ต่อ)

งานที่ปฏิบัติ	ใช้เวลาตั้งแต่ 90% ขึ้นไป (%)	ใช้เวลาตั้งแต่ 70% ขึ้นไป (%)	ใช้เวลาตั้งแต่ 50% ขึ้นไป (%)	ใช้เวลากว่า 50% (%)	ไม่แน่ใจ (%)	ไม่ได้ทำ (%)
สนับสนุนให้โรงเรียนจัดตั้งสมาคมครู - ผู้ปกครอง	7.94	20.63	23.81	23.81	0	23.81
ติดต่อขอรับบริจาคทรัพย์สินและสิ่งของจากสมาคมหรือองค์กรกศอต่าง ๆ เพื่อบริจาคให้แก่เด็กนักเรียนที่ขาดจน	11.11	26.98	26.98	33.33	0	1.59
จัดพิมพ์หนังสือหรือวารสารและเขียนบทความเพื่อเผยแพร่การศึกษาแก่ชุมชน	11.11	14.28	19.05	42.86	0	12.70
พบปะสังสรรค์กับข้าราชการทุกสังกัดรวมทั้งประชาชนในโอกาสต่าง ๆ	46.03	34.92	15.87	3.17	0	0
รวมการชุมนุมทางศาสนาและประเพณีสำคัญของชุมชน	36.51	47.62	11.11	4.76	0	0

จากตารางที่ 34 สรุปผลของการวิเคราะห์ได้ดังนี้

1. การวางแผนการศึกษา จะเห็นได้ว่างานทางด้านวางแผนปรับปรุงงานของที่ทำการศึกษาธิการจังหวัดที่มีประสิทธิภาพเป็นงานที่ศึกษาธิการจังหวัดได้ใช้เวลาปฏิบัติอยู่ในอันดับหนึ่ง คือมีถึงร้อยละ 55.56 ที่ใช้เวลาปฏิบัติงานตั้งแต่ 90 % ขึ้นไป ส่วนการจัดทำปฏิทินงานประจำในรอบปีของที่ทำการศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการจังหวัดได้ใช้เวลาปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด คือมีศึกษาธิการจังหวัดถึงร้อยละ 30.16 ที่ใช้เวลาปฏิบัติงานตั้งแต่ 90 % ขึ้นไป แต่ยังมีอีกร้อยละ 9.25 ไม่ได้ทำเลย ส่วนงานวางโครงการปรับปรุงการสอนมีศึกษาธิการจังหวัดเพียงร้อยละ 7.95 ที่ใช้เวลาปฏิบัติตั้งแต่ 90 % ขึ้นไป

2. การบริการและส่งเสริมทางการศึกษา จากตารางวิเคราะห์แสดงว่าศึกษาธิการจังหวัดส่วนใหญ่คือร้อยละ 87.30 ใช้เวลาตั้งแต่ 90 % ขึ้นไปรวมประชุมองค์การบริหารส่วนจังหวัดในฐานะหัวหน้าส่วนการศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด รองลงมาคือ ใช้เวลาประชุมและอบรมเกี่ยวกับกิจการลูกเสือและอนุชาต คือมีร้อยละ 50.79 ที่ใช้เวลาตั้งแต่ 90 % ขึ้นไป งานซึ่งศึกษาธิการจังหวัดส่วนมากไม่ได้ทำเลย คือการจัดหาเครื่องรับวิทยุให้แก่โรงเรียนเพื่อเป็นอุปกรณ์การสอน ในรายการวิทยุโรงเรียนมีศึกษาธิการจังหวัดไม่ได้ทำถึงร้อยละ 38.10 และเรื่องที่รองลงมาที่ศึกษาธิการจังหวัดไม่ได้ทำเลยคือ จัดให้ทีมงานคือพนักงานกรรมาธิการเรียนประจำของจังหวัดมีจำนวนร้อยละ 31.75

3. การนิเทศโรงเรียนและประเมินผลการศึกษา จะเห็นได้ว่าศึกษาธิการจังหวัดได้ใช้เวลาปฏิบัติงานการตรวจสอบชั้นประโยคประถมศึกษามากที่สุด คือมีผู้ใช้เวลาปฏิบัติงานนี้ตั้งแต่ 90 % ขึ้นไปร้อยละ 30.16 งานที่ใช้เวลารองลงมาคือ การตรวจรายงานการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดมีศึกษาธิการจังหวัดร้อยละ 28.15 ใช้เวลาปฏิบัติงานตั้งแต่ 90 % ขึ้นไป งานที่ศึกษาธิการจังหวัดไม่ได้ปฏิบัติเลยถึงร้อยละ 44.44 คือ เรื่องนำครูไปดูการศึกษาในจังหวัดใกล้เคียง

4. การบริหารงานบุคคล จากตารางวิเคราะห์แสดงว่าการใช้เวลาปฏิบัติงานของศึกษาธิการจังหวัดโดยส่วนรวมในค่านี้นี้มีเปอร์เซ็นต์สูงแทบทุกเรื่อง ศึกษาธิการจังหวัดถึงร้อยละ 74.60 ใช้เวลาแบ่งงานให้แก่เจ้าหน้าที่ในที่ทำการศึกษาธิการจังหวัด ความสามารถและความเหมาะสมของแต่ละบุคคล งานรองลงมาที่ศึกษาธิการจังหวัดร้อยละ 71.43 ใช้เวลาปฏิบัติ

ตั้งแต่ 90 % ขึ้นไป คือการพิจารณาเรื่องการย้าย โอน และลาออกของข้าราชการ ส่วนงาน
เกี่ยวกับการจัดซื้อที่พักรั้วให้แก่ครูใหม่และครูที่ไม่มีที่พัก ศึกษาธิการจังหวัดหลายท่านไม่ปฏิบัติเลย

5. การบริหารงานธุรการและการเงิน จากตารางวิเคราะห์จะเห็นว่า งานลงนาม
ในประกาศนียบัตรและใบสำคัญทางการศึกษามีศึกษาธิการจังหวัดร้อยละ 76 ใช้เวลาตั้งแต่
90 % ขึ้นไปปฏิบัติงานนี้ ส่วนงานรองลงมาได้แก่งานอนุมัติรับ-ส่ง และเบิกจ่ายเงินที่ทำการ
ศึกษาธิการจังหวัดซึ่งมีร้อยละ 55.56 ที่ใช้เวลาปฏิบัติตั้งแต่ 90 % ขึ้นไป ส่วนงานที่ศึกษา
ธิการจังหวัดร้อยละ 41.27 ใช้เวลาปฏิบัติต่ำกว่า 50 % คือ บันทึกร่างและโต้ตอบจดหมาย
ตลอดจนหนังสือราชการอื่น ๆ

6. การให้บริการแก่ชุมชน จากตารางวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า การใช้เวลา
ปฏิบัติงานของศึกษาธิการจังหวัดที่มีเปอร์เซ็นต์สูงสุด ในด้านนี้ คือร้อยละ 46.03 ใช้เวลาตั้งแต่
90 % ขึ้นไป พบปะสังสรรค์กับข้าราชการทุกสังกัด รวมทั้งประชาชนในโอกาสต่าง ๆ เรื่องที่
ศึกษาธิการจังหวัดใช้เวลาปฏิบัติรองลงมาคือ ร่วมชุมนุมทางศาสนาและประเพณีสำคัญของชุมชน
มีศึกษาธิการจังหวัดร้อยละ 36.5 ใช้เวลาตั้งแต่ 90 % ขึ้นไป งานที่ศึกษาธิการจังหวัด
ร้อยละ 23.8 ไม่นิปฏิบัติคือ การสนับสนุนให้โรงเรียนจัดตั้งสมาคมครู-ผู้ปกครอง และงานที่
ศึกษาธิการจังหวัดถึงร้อยละ 42.86 ใช้เวลาต่ำกว่า 50 % คือ เรื่องจัดพิมพ์หนังสือหรือ
วารสารและเขียนบทความ เพื่อเผยแพร่การศึกษาให้แก่ชุมชน

จากงานแต่ละเรื่อง เมื่อได้พิจารณาแล้ว ๆ กันไปจะเห็นว่า งานที่ศึกษาธิการจังหวัด
ส่วนใหญ่คือ ร้อยละ 87.30 ใช้เวลาปฏิบัติตั้งแต่ 90 % ขึ้นไป คือการร่วมประชุมของคณะกรรมการบริหาร
ส่วนจังหวัดในฐานะหัวหน้าส่วนการศึกษา ซึ่งจัดได้ว่าเป็นงานอันดับ 1 อันดับ 2 ได้แก่การแบ่ง
งานให้เจ้าหน้าที่ในที่ทำการศึกษาธิการจังหวัดตามความสามารถและความเหมาะสมของแต่ละ
บุคคล ศึกษาธิการจังหวัดร้อยละ 74.60 ใช้เวลาปฏิบัติงานนี้ตั้งแต่ 90 % ขึ้นไป ส่วนงานอันดับ
ต่อไปซึ่งศึกษาธิการจังหวัดใช้เวลาปฏิบัติค่อนข้างสูงคือ การพิจารณาเรื่องย้าย โอน และลาออก
ของข้าราชการ ศึกษาธิการจังหวัดร้อยละ 71.43 ใช้เวลาปฏิบัติงานนี้ตั้งแต่ 90 % ขึ้นไป
และการขอบำเหน็จความชอบของข้าราชการ ศึกษาธิการจังหวัดร้อยละ 69.84 ใช้เวลาปฏิบัติ
ตั้งแต่ 90 % ขึ้นไป

ส่วนงานที่ศึกษาธิการจังหวัดใช้เวลาปฏิบัติงานน้อยมากเป็นอันดับแรก คือการนำครูไปดู การศึกษาในจังหวัดใกล้เคียง มีศึกษาธิการจังหวัดร้อยละ 44.44 ที่ไม่ไปไหนเลย และอีก ร้อยละ 36.51 ใช้เวลาต่ำกว่า 50 % งานที่ศึกษาธิการจังหวัดใช้เวลาปฏิบัติงานรองลงมา ได้แก่การจัดหาเครื่องรื้อวิทยุให้แก่โรงเรียนเพื่อเป็นอุปกรณ์การสอนในรายการวิทยุโรงเรียน มีศึกษาธิการจังหวัดร้อยละ 38.10 ที่ไม่ได้ทำงานนี้เลย และศึกษาธิการจังหวัดอีกร้อยละ 33.33 ใช้เวลาปฏิบัติต่ำกว่า 50 % และงานที่ศึกษาธิการจังหวัดใช้เวลาปฏิบัติงานน้อยเป็นอันดับ 3 ได้แก่ ส่งเสริมให้ครูแต่งหนังสืออ่านประกอบเพื่อใช้ในโรงเรียน มีศึกษาธิการจังหวัด ร้อยละ 22.22 ที่ไม่ไปไหนเลย

เพื่อจะดูว่าศึกษาธิการจังหวัดที่ต่างกันที่ตั้งทางภาคภูมิศาสตร์ ระดับการศึกษาและ ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งศึกษาธิการจังหวัดจะทำงาน โดยส่วนรวมคล้ายคลึงกันหรือแตกต่างกันตามประเภทวิทยุในเรื่อง

1. การวางแผนการศึกษา
2. การบริการและส่งเสริมทางการศึกษา
3. การนิเทศโรงเรียนและประเมินผลการศึกษา
4. การบริหารงานบุคคล
5. การบริหารงานธุรการและการเงิน
6. การให้บริการแก่ชุมชน

ภาคภูมิศาสตร์

ได้แบ่งศึกษาธิการจังหวัดออกตามภาคภูมิศาสตร์เป็น ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลางและตะวันออก และภาคใต้ คะแนนเฉลี่ยในการใช้เวลาปฏิบัติงานของศึกษาธิการจังหวัด เมื่อแบ่งตามที่ตั้งภาคภูมิศาสตร์ดังกล่าวแล้ว การใช้เวลาปฏิบัติงานด้านบริหารงานบุคคล มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในทุกกลุ่ม และงานด้านบริหารธุรการและการเงิน ศึกษาธิการจังหวัดทุกกลุ่มใช้เวลาปฏิบัติเป็นอันดับ 2 แลศึกษาธิการจังหวัดในภาคกลางและตะวันออกยังปฏิบัติงานด้านการวางแผนการศึกษาเป็นอันดับ 2 อีกด้วย ส่วนงานที่ศึกษาธิการจังหวัดในภาคเหนือปฏิบัติเป็นอันดับสุดท้ายคือ งานนิเทศโรงเรียนและประเมินผลการศึกษา ศึกษาธิการจังหวัดในภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือ ปฏิบัติงานด้านบริการและส่งเสริมทางการศึกษาเป็นอันดับสุดท้าย ส่วน
ศึกษาธิการจังหวัดในภาคกลางและตะวันออก กับภาคใต้ ใช้เวลาปฏิบัติงานด้านบริหารการแ
กชุมชนเป็นอันดับสุดท้าย

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนเวลาปฏิบัติงานของศึกษาธิการจังหวัดที่แบ่งตาม
ภาคภูมิศาสตร์สรุปได้ว่า เวลาปฏิบัติงานของศึกษาธิการจังหวัดเมื่อเปรียบเทียบระหว่าง
จังหวัดตามภาคภูมิศาสตร์แล้ว การใช้เวลาปฏิบัติงานทั้ง 6 ประเภท ดังกล่าวแล้วข้างต้นโดย
ส่วนรวม มีความแตกต่างกันเฉพาะในงาน 2 ประเภท คือ (1) การวางแผนการศึกษา และ
(2) การบริหารงานธุรการและการเงิน จากการวิเคราะห์ครั้งนี้ปรากฏว่า สัดส่วนในการใช้
เวลาปฏิบัติงานทุกประเภท แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดในเชิงสถิติ คือศึกษาธิการจังหวัดบางหน
ใช้เวลาปฏิบัติงานประเภทต่าง ๆ ดังกล่าวตั้งแต่ 90 % ขึ้นไป แต่บางคนอาจไม่ได้ปฏิบัติหรือ
ใช้เวลาต่ำกว่า 50 % ปฏิบัติงานนั้น ๆ

การศึกษา

ไต่แบ่งการศึกษาของศึกษาธิการจังหวัดเป็น 3 ระดับ คือระดับปริญญาโท ปริญญาตรี
และต่ำกว่าปริญญาตรี โดยคะแนนเฉลี่ยเวลาปฏิบัติงานของศึกษาธิการจังหวัดเมื่อพิจารณา
ตามระดับการศึกษาแล้วปรากฏว่า การใช้เวลาปฏิบัติงานด้านบริหารงานบุคคลมีค่าเฉลี่ยสูงสุด
ในทุกกลุ่ม และเวลาปฏิบัติงานด้านบริหารงานธุรการและการเงิน มีค่าเป็นอันดับ 2 ของทุก
กลุ่ม แต่ศึกษาธิการจังหวัดที่มีความรู้ต่ำกว่าปริญญาตรี ใช้เวลาปฏิบัติงานด้านบริหารการแ
กชุมชนต่ำสุด ส่วนศึกษาธิการจังหวัดที่มีความรู้ระดับปริญญาตรีและปริญญาโท ใช้เวลาปฏิบัติงานด้าน
การนิเทศโรงเรียนและประเมินผลการศึกษาต่ำสุด

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนเวลาปฏิบัติงานของศึกษาธิการจังหวัด เมื่อพิจารณา
ตามระดับการศึกษาสรุปได้ว่า ศึกษาธิการจังหวัดที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน ใช้เวลาปฏิบัติ
งานเป็นสัดส่วนที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดในเชิงสถิติในงาน 3 ประเภท คือ (1) การวางแผน
การศึกษา (2) การบริการและส่งเสริมทางการศึกษา (3) การให้บริการแก่ชุมชน
และจากการวิเคราะห์ครั้งนี้ปรากฏว่า โดยส่วนรวมแล้ว การใช้เวลาปฏิบัติงานของศึกษาธิการ
จังหวัดที่แบ่งตามระดับการศึกษาแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดในเชิงสถิติมีอยู่ 3 ประเภท คือ

(1) การวางแผนการศึกษา (2) การนิเทศโรงเรียนและประเมินผลการศึกษา และ (3) การให้บริการแก่ชุมชน

ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์จังหวัด

ได้แบ่งระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์จังหวัดเป็น 3 ระยะ คือ ไม่เกิน 5 ปี ระยะ 6 - 10 ปี และมากกว่า 10 ปี ขึ้นไป โดยคะแนนเฉลี่ยเวลาปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์จังหวัดแบ่งตามระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งนั้น ปรากฏว่างานด้านบริหาร งานบุคคลของทุกกลุ่มสูงกว่างานด้านอื่น ๆ และงานด้านบริหารธุรการและการเงินเป็นงานที่ศึกษานิเทศก์จังหวัดทุกกลุ่มปฏิบัติเป็นอันดับ 2 ส่วนงานที่ผู้ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์จังหวัดไม่เกิน 5 ปี กับผู้ที่ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์จังหวัดระหว่าง 6 - 10 ปี ใช้เวลาปฏิบัติงานน้อยที่สุด ได้แก่งานด้านกรณีพิเศษโรงเรียนและประเมินผลการศึกษาและผู้ดำรงตำแหน่งมากกว่า 10 ปี ขึ้นไปใช้เวลาปฏิบัติงานด้านบริการให้ บริการแก่ชุมชนน้อยที่สุด

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนเวลาปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์จังหวัด เมื่อแบ่งตามระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์จังหวัดสรุปได้ว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดไม่ว่าจะมีระยะเวลาดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์จังหวัดเป็นระยะเวลาากน้อยเพียงไร ใช้เวลาปฏิบัติงานทุกประเภทโดยส่วนรวมไม่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดในเชิงสถิติ และจากการวิเคราะห์ครั้งนี้พบว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดปฏิบัติงานทุกประเภทเป็นสัดส่วนที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดในเชิงสถิติ กล่าวคือ ศึกษานิเทศก์จังหวัดบางคนใช้เวลาปฏิบัติงานนับตั้งแต่ 90 % ขึ้นไป แต่บางคนอาจไม่ได้ปฏิบัติเลยหรือใช้เวลาต่ำกว่า 50 % ปฏิบัติงานนั้น ๆ

จากผลการวิจัยนี้ จึงอาจสรุปได้ว่า การใช้เวลาของศึกษานิเทศก์จังหวัดไม่ว่าจะโดยส่วนรวมหรือแยกตามภาคภูมิศาสตร์ ระดับการศึกษาและระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์จังหวัด จะใช้เวลาปฏิบัติงานด้านบริหารงานบุคคลมากเป็นอันดับ 1 และการบริหารงานธุรการและการเงินเป็นอันดับรองลงมา ส่วนงานประเภทอื่นอันได้แก่ การวางแผนการศึกษา การบริการและส่งเสริมทางการศึกษา การนิเทศโรงเรียนและประเมินผลการศึกษา และการให้บริการแก่ชุมชน ศึกษานิเทศก์จังหวัดใช้เวลาปฏิบัติงานน้อยลงต่าง ๆ กันไป

5. ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ทำขึ้นในเวลาและงบประมาณที่จำกัด จึงใช้การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามเท่านั้น ถ้าจะนำวิจัยในเรื่องนี้ต่อไป เห็นควรว่าถ้าได้ประกอบการสัมภาษณ์และควรสังเกตการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์จังหวัด ข. ที่ดำเนินการศึกษาจังหวัดในแต่ละแห่ง นำมาเปรียบเทียบด้วย จะช่วยให้การวิจัยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และควรจะทดสอบเพิ่มเติมต่อไปว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ในการใช้เวลาปฏิบัติงานเมื่อจังหวัดนั้นมีขนาดไม่เท่ากัน โดยแบ่งขนาดจากจำนวนครู หรือโรงเรียนซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์จังหวัด นอกเหนือจากการทดสอบความแตกต่าง เมื่อแยกตามภาคภูมิศาสตร์ ระดับการศึกษา และระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์จังหวัด ดังที่ผู้วิจัยได้ทำไว้แล้ว

จากผลของการวิจัยนี้ พอจะยืนยันให้สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการและสถานศึกษาที่ผลิตนักบริหารการศึกษาเองเห็นว่า ในการให้การศึกษามอบหมายแก่นักบริหารการศึกษาหรือศึกษานิเทศก์จังหวัด ควรคำนึงถึงเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานบริหารงานบุคคลเป็นอันดับแรก ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีบริหาร 4 M ในเรื่องของ MEN, MANAGEMENT, MONEY และ MATERIAL ส่วนงานอันดับรองลงมาที่ควรคำนึงถึงคือ งานด้านบริหารธุรการและการเงิน จากผลของการวิจัยปรากฏว่าศึกษานิเทศก์จังหวัดทั่วประเทศใช้เวลาปฏิบัติงานด้านนี้เป็นอันดับ 2 ซึ่งอาจจะพิจารณาได้ว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดควรจะได้มอบหมายงานและความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานด้านธุรการบางอย่างให้แก่ผู้ช่วยศึกษานิเทศก์และเจ้าหน้าที่ในแผนกเพิ่มมากขึ้น เพื่อศึกษานิเทศก์จังหวัดจะได้มีโอกาสใช้เวลาในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาการซึ่งน่าจะสำคัญกว่า เช่น การวางแผนการศึกษา การให้บริการและส่งเสริมทางการศึกษา หรือการนิเทศและประเมินผลการศึกษา อีกประการหนึ่ง การที่ศึกษานิเทศก์จังหวัดต้องใช้เวลาปฏิบัติงานบริหารธุรการและการเงินมากเป็นอันดับ 2 อาจเป็นเพราะเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ เห็นควรที่จะได้มีการสำรวจอัตรากำลังเจ้าหน้าที่และจัดให้เพียงพอ โดยเฉพาะจังหวัดใหญ่ ๆ ควรจะได้มีการพิจารณาให้เป็นผู้ช่วยศึกษานิเทศก์จังหวัดเพิ่มขึ้นเกิน 1 คน อาจจะเป็นผู้ช่วยฝ่ายธุรการหรือผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ เป็นต้น